

KIELEMME KÄYTÄNTÖ

Virittäjä ja kielenhuolto

Virittäjässä on jo ensimmäisestä vuosikerrasta lähtien eli vuodesta 1897 alkaen käsitelty oikeakielisyyttä. Osaston otsikona oli aluksi Oikeakielisyyssseikkoja, mutta varsin pian päädyttiin lyhyempään asuun Oikeakielisyyttä. Nimi säilyi pitkään, aina vuoteen 1945, jolloin sen tilalle tuli Kielemme käytäntö. Nimen muuttaminen johtui ehkä siitä, että mainittuna vuonna perustettiin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran yhteyteen kielitoimisto. Lauri Hakulisen, Virittäjän silloisen päätoimittajan, laatimassa esittelyssä, joka julkaistiin lehden I. numerossa v. 1945, sanottiin kielitoimiston tehtävistä mm.: »Toimiston tarkoituksena on antaa halukkaille maksuttomia neuvoja suomen kieltä koskeissa oikeakielisyys- yms. kielenkäyttöasioissa.» Oikeakielisyysasiat eivät siis jääneet ainoiksi kielitoimiston ratkottaviksi kielenkäyttökysymyksiksi. Samassa esittelyssä sanotaan edelleen: »Kielitoimistolla ei toistaiseksi tule olemaan omaa julkaisua, vaan se aikoo painattaa tiedonantonsa, milloin siihen tarkoitukseen ei voida käyttää myös päivälehtiä, tähän Virittäjän oikeakielisyysosastoon.»

Virittäjä onkin tietääkseni julkaissut aina auliisti kielitoimiston suositukset ja tiedonannot, niin hyvin ensimmäisinä vuosina, jolloin se toimi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran yhteydessä, kuin myöhemminkin ylläpitäjän vaihtuessa Suomen Akatemiaksi. Kielitoimiston avusteet ovat kuitenkin täyttäneet vain pienen osan Kielemme käytäntö -osaston palstoista, pääosa kirjoituksista on saatu muualta. Sellaisesta kielitoimiston omasta julkaisusta, johon viitataan edellisen kappaleen lopussa, tuli ensimmäinen nu-

mero julkisuuteen vasta vuoden 1968 lopulla Kielikelloksi nimitettyinä.

Virittäjän Kielemme käytäntö on omituista kyllä ollut toimituksellisesti hankala osasto jo monet vuodet. Vanhojen kirjoittajien väistyttyä eivät rivit ole täyttyneet uusilla. Kiinnostusta oikeakielisyyteen ja muihin kielenkäyttökysymyksiin on kuitenkin jatkuvasti, kuten voidaan päätellä jo siitäkin, että kielitoimistoon tulee vuosittain tuhansia tiedusteluja. Niin ikään on sanomalehtien palstoilla toimistolle osoitettuja kysymyksiä. Puhelimessa annetut vastaukset hyödyttävät kuitenkin yksistään kysyjää, ja vain harvat kai tulevat sanomalehdistäkään leikanneeksi talteen kielitoimiston laatimat selvitykset. Todennäköisesti myös Virittäjän vakinaiset lukijat, joista suurin osa toimii suomen kielen opettajina tai muissa kielellistä koulutusta vaativissa tehtävissä, joutuvat ajoittain kysymysten eteen, joihin kieliopit tm. apuneuvot eivät anna varmaa vastausta. Eikö näin ollen olisi aiheellista perustaa kysymys- ja vastausosasto myös Virittäjään?

Asia ei oikeastaan ole mikään uusi, sillä vastaavanlaista osastoa julkaistiin Virittäjän alkuaikoina kymmenkunta vuotta käyttäen otsikkoja Yleisöltä tulleita kysymyksiä ja Kirjevaihtoa. Tiedusteluihin vastasi Virittäjän toimitus, mitään kielitoimistoahan ei tuohon aikaan vielä ollutkaan. Elvyttäkäämme siis vanha käytäntö ja perustakaamme Kielemme käytäntö -osaston yhteyteen tiedonhaluisten lukijoiden palsta. Kysyjät saavat itse ratkaista, esiintyvätkö omalla nimellään vai nimimerkkiä käyttäen.

Koska tarkoituksena on saada Kielemme käytäntö -osasto ilmestymään jonkin verran laajempänä kuin yleensä viime vuosina ja mahdollisuutta myöten joka numerossa, on osastolle valittu erityinen toimittaja. Siitä tulee huolehtimaan yhdessä päätoimittajan kanssa

maisteri JAAKKO SIVULA. Kielemme käytäntö -osastoon tarkoitettut kysymykset, kirjoitukset ym. avusteet voi lähettää Virittäjän osoitteella (Fabianink. 33, Castrenianum, Helsinki 17) maisteri Sivulalle tai päätoimittajalle.

VEIKKO RUOPILA